

Ano ang maaasahan sa bawat hakbang ng paggamot at makaraan pa nito

Kanser sa Suso

Ang talaan ng impormasyong ito ay magsasabi sa iyo kung ano ang maitatanong mo bago gamutin, habang ginagamot, at matapos gamutin ang iyong kanser sa suso. Ikaw ay makakahiling sa iyong pangkat ng karagdagang impormasyon at suporta.

Ang pakikipagtulungan sa iyong pangkat ay nangangahulugang matitiyak mo na makukuha ang paggamot, impormasyon at suporta na tama para sa iyo.

1. Pag-iskrin

Ang ilang kanser sa suso ay natutuklasan sa pag-iskrin. Ang pag-iskrin ay ang paggawa ng pagsusuri ng iyong doktor na tinatawag na mammogram sa oras ng iyong pagpapatingin. Ito ay isang madaling pagsusuri kung saan ang doktor ay gumagamit ng isang uri ng x-ray upang makakuha ng litrato ng mga suso. Ang Programa ng BreastScreen Australia ay libre para sa mga kababaihang mahigit 40 taong gulang.

Kung ikaw ay nasa edad na 50–74, dapat kang magpa-mammogram tuwing ikalawang taon. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng karagdagang impormasyon, o **bumisita sa** www.breastscreen.org.au

Kung ikaw ay may nadadama o nakikitang bukol o pagbabago sa laki o hugis ng iyong suso, pumunta ka sa iyong doktor.

2. Pagpapatingin sa iyong doktor

Ang iyong doktor ay dapat kang tanungin tungkol sa anumang sintomas na maaaring mayroon ka. Sila ay gagawa ng pagsusuring pisikal o pagtingin at pakukunin ka ng mga pagsusuri.

Ang iyong doktor ay dapat makipagtulungan sa iyo upang matiyak na mayroon kang impormasyon at suportang kailangan mo. Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa:

- Ano ang nangyayari sa iyong katawan at bakit ito nangyayari
- Ano ang mangyayari o maaaring mangyari
- Ano ang pakiramdam mo at paano mapananatiling mabuti ang iyong damdamin
- Sino ang makakausap mo tungkol sa pagkuha ng suportang kailangan mo
- Saan ka makakakuha ng higit pang impormasyon at suporta

Pakukunin ka ng iyong doktor ng mga pagsusuri para sa kanser sa suso. Ang mga ito ay dapat gawin sa loob ng dalawang linggo. Maaaring kabilangan ito ng:

Ultrasound

Ang mga sound wave ay ginagamit upang makakuha ng litrato ng suso.

Mammography

Isang uri ng pag-x-ray ng mga suso. Bawat suso ay iipitin sa pagitan ng dalawang x-ray plates upang makakuha ng litrato nito. Ang mammography ay maaaring makatuklas ng mga pagbabagong napakaliit upang madama.

Biopsy

Isang maliit na sampol ng iyong suso ang kukunin gamit ang isang karayom upang masuri sa mikroskopyo.

Kung mayroon kang kanser sa suso, papupuntahin ka ng iyong doktor sa isang espesyalista para sa karagdagang pagsusuri. Ang iyong espesyalista ay isang doktor na sinanay sa pakikitungo sa mga taong may kanser sa suso.

Ang iyong doktor ay dapat magbigay sa espesyalista ng impormasyon tungkol sa iyong nakalipas na kalusugan, kung may iba pa sa iyong pamilya na nagkaroon ng kanser, at ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo.

Ikaw ay makakapagsama ng isang kapamilya o kaibigan sa iyong mga pagpapatingin.

Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng karagdagang impormasyon at suporta upang tiyaking mayroon ka ng mga kinakailangan mo.

3. Mga pagsusuri

Ang espesyalista ay maaaring gumawa ng karagdagang pagsusuri upang makita kung paano lumalaki ang kanser o kung ito ay kumalat na. Ito ay tinatawag na staging.

Ikaw ay makakapagtanong sa espesyalista ng:

- Anu-anong pagsusuri ang gagawin sa iyo
- Ano ang mangyayari sa mga pagsusuri
- Ano ang maipapakita sa iyo ng mga pagsusuri

Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor na iugnay ka sa isang nars na pang-kanser sa suso. Ang isang nars na

pang-kanser sa suso ay makakapagbigay sa iyo ng impormasyon at suporta upang tulungan kang manatiling malusog sa katawan at damdamin.

Ikaw ay makakapagtanong tungkol sa paghanap ng isang grupong pangsuyporta sa may kanser sa suso. Makakatulong ang kaalamang may iba pang tao na nakakaunawa kung ano ang iyong dinaranas. Ang iyong mga kaibigan at kapamilya ay maaaring makipag-usap sa isang grupong pangsuyporta para sa mga tagapag-alaga.

4. Paggamot

Ang iyong espesyalista ay dapat makipagtulungan sa isang pangkat. Ang iyong pangkat ay binubuo ng mga taong nakakaunawa sa kanser sa suso.

Rerepasuhin ng iyong pangkat ay ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo. Sila ay dapat magtanong sa iyo kung ano ang iyong nais at kailangan. Kayo ay dapat sama-samang magtulungan upang makagawa ng pinakamabuting plano para sa paggamot sa iyo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong pangkat ng:

- Anong paggamot ang gagawin sa iyo
- Bakit ka ginagawan ng ganoong paggamot
- Ano ang mangyayari sa paggamot na iyon
- Ano ang magagawa ng paggamot
- Gaano katagal ang paggamot
- Mga panganib at benepisyo ng paggamot
- Ano ang maaaring maramdaman mo habang ginagamot, mga side-effect, at ano ang magagawa mo upang maging mabuti ang pakiramdam hanggat maaari
- Ano ang maaasahan mo matapos ang paggamot

Kung ikaw ay isang babaing kabataang edad pa, dapat kang kausapin ng iyong pangkat tungkol sa pagpreserba ng pertilidad at tungkol sa pag-aanak sa hinaharap. Sila ay makakatulong sa iyo na humanap ng impormasyon at suporta tungkol sa panganib ng maagang menopos, o ang katapusan ng iyong pagreregla, at mga pagbabago sa hormone. Ikaw ay makakahiling na makipag-usap sa isang espesyalista sa pertilidad o pang-genetic na tagapayo upang magkaroon ka ng lahat ng impormasyong kailangan mo upang makapagdesisyon.

Ang iyong pangkat ay maaaring magmungkahi na sumali ka sa isang klinikal na pagsubok. Ang isang klinikal na pagsubok ay ginagamit upang subukan ang isang bagong paggamot, o upang tingnan kung mas mabuti ang isang paggamot kaysa sa iba. Ikaw ay makakahiling ng karagdagang panahon, o pangalawang opinyon bago ka magpasiya tungkol sa paggamot sa iyo.

Kabilang sa mga kaagapay na paggamot ang masahe, acupuncture at meditasyon, pati na iba pang gamot na maaaring gamitin mong kasabay ng paggamot sa iyo. Ang ilang paggamot ay maaaring hindi gumanang mabuti kasabay ng paggamot sa iyo. Kaya, napakahalaga na makipag-usap ka sa iyong pangkat tungkol sa anumang kaagapay na paggamot na ginagamit mo, o nanaisin mong gamitin.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang paggamot:

Ang **pag-opera** ay ang pagtanggap sa kanser.

Ang pag-operang nagkokonserba sa suso ay ang pagtanggap ng kanser lamang at ng maliit na bahagi sa paligid nito.

Ang mastectomy ay ang pagtatanggal ng suso. Ikaw ay makakapili na magkaroon ng reconstructive surgery kaagad o sa ibang panahon kung magkakaroon ka ng mastectomy. Ang reconstructive surgery ay kung saan ang isang pangkat ay mag-oopera upang hubuging muli ang suso.

Ang pag-opera ang pinakakaraniwang paggamot sa mga kababaihang may bagong kasisimula pa lamang na kanser sa suso.

Ang **radiation therapy** ay ang paggamit ng radiation upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Ito ay maaaring gamitin kung ikaw ay may bagong kasisimula pa lamang na kanser sa suso.

Ang **chemotherapy** o drug therapy ay gumagamit ng droga upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Ito ay maaaring gamitin bago gawin o matapos ang pag-opera.

Ang **targeted o biological therapy** ay ang pag-iniksiyon sa loob ng katawan ng mga droga na umaatake sa mga selula ng kanser.

Ang **hormone o endocrine therapy** ay ang paggamit ng mga hormone upang baguhin ang paraan ng paglaki ng kanser upang pigilin ito sa pagkalat.

Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa paggamot at mga side-effect, ikaw ay maaaring magtanong sa iyong doktor o **bumisita sa** www.cancer.org.au/about-cancer/treatment

5. Matapos ang paggamot sa iyo

Pagkatapos ng paggamot sa iyo, ang iyong pangkat ay dapat magbigay sa iyo ng isang buod ng paggamot. Ang iyong buod ng paggamot ay taglay ang lahat ng impormasyon tungkol sa paggamot na tinanggap mo:

- Mga pagsusuring ginawa sa iyo upang madiagnos ang iyong kanser sa suso, at ang mga resulta ng mga pagsusuring ito
- Paggamot na tinanggap mo, at kung kailan ka nagkaroon nito
- Mga pangsUPPORTANG serbisyo at iba pang plano ng paggamot na natanggap mo

Ang iyong pangkat ay dapat makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang plano ngayong natapos na ang paggamot sa iyo. Ang iyong espesyalista ay magpapasiya kung anong uri ng espesyalista o doktor ang pinakamabuti para sa pamamahala ng iyong pangangalaga.

Ikaw ay dapat magkaroon ng isang kasunod na plano na kabilangan ng:

- Mga susunod na gagawin na pinakamabuti para sa iyo
- Mga plano para sa pamamahala ng anumang side-

Ang iyong pangkat ay dapat makipag-usap sa iyo tungkol sa mga pangangailangan mo bago ka gamutin, habang ginagamot ka, at matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makakahiling ng impormasyon at suporta sa anumang oras upang matiyak na mayroon ka ng lahat ng kailangan mo. Ang iyong pangkat ay makakapag-ugnay sa iyo sa ibang serbisyo at mga pangkalusugang propesyonal upang matiyak na mananatili kang malusog sa katawan at damdamin.

effect ng paggamot

- Paano mabilis na kukuha ng tulong kung sa palagay mo ay nagbalik o lumala ang iyong kanser

Ang iyong doktor ay dapat tumulong at kumausap sa iyo tungkol sa:

- Paghanap ng karagdagang impormasyon at suporta upang manatiling mabuti sa katawan at damdamin, at makakuha ng kailangan mo
- Mga mamatyagang senyales at sintomas na maaaring mangahulugan na bumabalik ang kanser
- Pag-iingat at malusog na pamumuhay

Kung minsan, ang kanser sa suso ay maaaring magbalik matapos ang paggamot. Ito ay karaniwang natutuklasan sa susunod na pagpapatingin, o kung may mapuna kang nagbalik na anumang sintomas. Mahalagang magpasuri nang regular. Kung may mapupuna kang anumang kakaiba, pumunta ka sa iyong doktor. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor kung paano mo susuriin ang sariling suso, ng isang pagsusuri, impormasyon at suporta.

6. Ang buhay na may kanser

Mga side-effect

May ilang tao na nagkakaroon ng mga side-effect habang sila ay ginagamot at matapos gamutin. Ang mga side-effect ay reaksiyon ng iyong katawan sa paggamot na iyong kinukuha. Ang mga ito ay normal, ngunit maaaring maging di-mabuti ang iyong pakiramdam.

Ikaw ay maaaring magkaroon agad-agad ng mga side-effect, o wala man lang, o maraming buwan matapos ang paggamot sa iyo.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa iyong mga side-effect, at kumuha ng impormasyon at suporta upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam, o **bumisita sa** www.cancervic.org.au/about-cancer/survivors/long-term-side-effects

Advanced care plan

Ang iyong pangkat ay maaaring makipagtulungan sa iyo

upang gumawa ng isang advanced care plan. Ang isang advanced care plan ay isang paraan ng pagsasaad ng iyong mga ninanais at tinitiyak na alam ng lahat kung ano ang gusto mong pangangalagang medikal sa hinaharap.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa magkasamang paggawa ninyo ng isang advanced care plan, o **bumisita sa** www.advancecareplanning.org.au

Palliative care

Ang palliative care ay ang paggamot na ginagamit sa ibat ibang hakbang ng paggamot sa iyo upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam.

Ang palliative care ay makakatulong sa pagpapaghinawa ng sakit, mabawasan ang iyong mga sintomas at pabutihin ang kalidad ng iyong buhay.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa uri ng palliative care na pinakamabuti para sa iyo, o bumisita sa www.palliativecare.org.au

Gastos

May mga gastos sa bawat hakbang ng iyong kanser kabilang ang paggamot, akomodasyon at pagbiyahe. Ikaw ay maaaring magkagastos kung ginagamot ka sa isang pribadong serbisyong kalusugan kahit na mayroon kang pribadong pangkalusugang seguro.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong pangkat at sa pribadong pangkalusugang taga-seguro kung may mga tanong ka tungkol sa halaga ng bawat paggamot na maaaring gawin sa iyo. Ikaw ay maaari ding makipag-usap sa social worker sa iyong ospital.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng paggamot sa iyo, o bumisita sa www.canceraustralia.gov.au/affected-cancer/living-cancer/dealing-practical-aspects-cancer/costs-treatment

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng akomodasyon at pagbiyahe, o bumisita sa www.cancercouncil.com.au/get-support/practical-support-services

Maraming bagay na pag-iisipan kapag mayroon kang kanser sa suso.

Marami ding impormasyon at suporta. Mahalagang gawin mo kung ano ang tama para sa iyo. Ikaw ay maaaring makipagtulungan sa iyong pangkat upang matiyak na mayroon kang pinakamagaling na pangangalaga.

Impormasyon at suporta

Breast Cancer Network Australia

- Impormasyon at suporta: **1800 500 258**
- www.bcna.org.au

Cancer Council

- Ikaw ay maaaring makipag-usap sa isang pang-kanser na nars: **13 11 20**
- Kung kailangan mo ng tagasalin sa wika: **13 14 50**

Carers Australia

- Impormasyon at suporta para sa mga tagapagalaga: **1800 242 636**

